

Čáp bílý (*Ciconia ciconia*). Foto V. Rydlo.

Sborník Vč. pobočky ČSO (1988) 10: 73-77

PŘÍSPĚVEK K HNÍZDNÍ BIONOMII REHKA DOMÁCIHO *Phoenicurus ochruros* (Gm.) V OKRESE ÚSTÍ NAD ORLICÍ

Aleš Hampl, František Šereda, František Štancl

Tento příspěvek byl zpracován na základě kroužkovatelské činnosti z let 1980-1986 tří členů Východočeské pobočky ČSO - Františka Šeredy, Františka Štancla a Aleše Hampla. Štancl a Hampl působí na Lanškrounsku, což je pahorkatina ve výšce 160 až 600 m n.m. Šereda na Vysokomýtsku, kde se setkává nížina s pahorkatinou. Nadmořská výška uvedené oblasti je kolem 280 m.

Rehek domácí je původem horský druh obývající skaliska a suťová pole, kde část populace zůstává i dnes dominantním druhem. Další část populace se postupně adaptovala na život v blízkosti lidských sídlišť, na která je odkázána při hnízdění. Zkoumané skupiny patřily k synantropní populaci.

Počet sledovaných hnízd a ztráty

V uvedeném období bylo sledováno 137 hnízd, z nichž bylo 5 zničeno škodnou a jedno bylo odstraněno při omítání vodojemu. Ve snůškách ostatních hnízd bylo zjištěno 5x 1 hluché vejce a 2x 2 hluchá vejce. Ztráty na mladých: vlivem deštivého počasí zahynula 1x 2 pull. ze 4, z neznámého důvodu uhynulo 1x 1 pull. ze 4, z neznámého důvodu zmizela 1x 4 pull. z 5.

Vzhledem k tomu, že hnízda byla vyhledávána za účelem kroužkování, to znamená převážně až v době krmení mladých, neuvádíme zde ztráty procentuálně, poněvadž pravděpodobně byly vyšší, než by se mohlo zdát z našich údajů.

Umístění hnízda

Všechna hnízda byla umístěna na stavbách nebo zařízeních vytvořených člověkem (v 7 případech v hnízdech vlaštovky obecné *Hirundo rustica*, která však byla vždy samozřejmě na budovách).

Ze 131 hnízd bylo umístěno: 46 na trámu a podobně (na trámu pod střechou 26, na kovové stropní konstrukci v halách 4, volně na prkénku 6, pod střechou chaty 6, na nedokončeném stropě 4), 18 v polobudce, 9 na pilířích (na pilíři u dveří 4, na pilíři uvnitř domu 5), 19 různě (ve vlaštovčím hnízdě 7, pod dopravníkem v provozu 1, v kovové trubce 1, v krmítku před domem 1, v rozbitém krytu lampy pod stropem 1, na lampě v garáži 5, v cívce kabelu Ø 2,5 m 1, v otvoru skáceného el. sloupu 1, v zavěšené zednické naběrače 1),

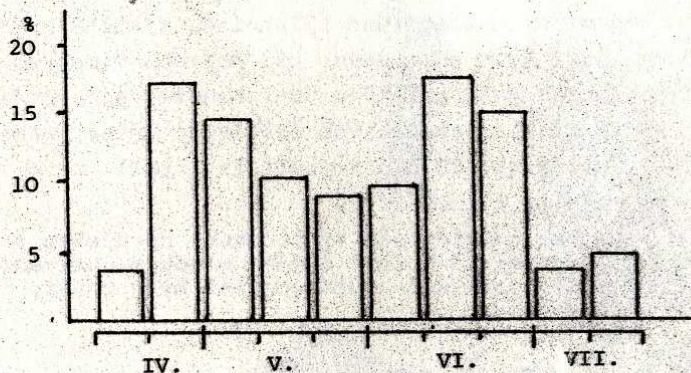
39 v otvorech ve zdi (ve výklenku ve zdi - např. po vypadlé cihle a pod. 26, v el. rozvaděči 5, ve větráku 4, ve vodorovném kouřovodu 4).

Poměrně značný počet obsazených polobudek je pravděpodobně způsoben velkou nabídkou (na Vysokomýtsku kontrolováno 20 rehkovníků).

Nejnižše umístěné hnízdo našli Štancí i Šereda 0,5 m nad zemí. Nejvýše umístěné hnízdo našel Šereda 12 m nad zemí. Průměrná výška hnízd nalezených Šeredou byla 2,5 m. Havlín (HUDEC et al. 1983) uvádí výšku umístění hnízd od 0,5 m do 20 m, průměrnou výšku 2,9 m, což v celku odpovídá zjištěným údajům.

Počátek hnízdění .

Data snesení prvního vejce byla počítána na základě stáří kroužkových mláďat, délky sezení a počtu vajec. Počátky hnízdění uvádí následující graf.

Obr. č. 1. Doba hnízdění rehka domácího /n= 131/

Hnízdění započatá v druhé dekádě dubna (4x) jsou z Vysokomýtska. To naznačuje, že vzhledem k nižší nadmořské výšce a tím i k znevětším klimatickým podmínkám zde dochází k dřívějšímu zahnízdění.

Hnízdění započatá v druhé dekádě července (Šereda 15.7.1980, 20.7.1980, 18.7.1984, 14.7.1986, Štancí 2x 16.7.1986) mohla být třetím hnízděním v roce, může se však také jednat o náhradní snůšky za zničené druhé hnízdění.

Dvojití hnízdění v jednom roce v témže hnízdě bylo zjištěno 11x. Z toho v jednom případě bylo toto druhé hnízdění zničeno při stavebních pracích.

Použití jednoho hnízda minimálně po tři roky po sobě prokázal Hampl v letech 1984-1986. Nebylo však ověřeno, zda pokaždé tím samým párem.

Havlín (HUDEC et al. 1983) uvádí, že 50% párů zahnízdí 2x do roka a cituje výjimečnou možnost zahnízdění 3x ročně. Podle námi zjištěných údajů zpracovaných v obrázku č. 1 však 2x ročně hnízdí převážná většina párů a malé procento párů může zahnízdit i 3x ročně.

Počet vyvedených mladých

Ve 131 hnízdech bylo zjištěno:

Počet mláďat	1	2	3	4	5	6	$\bar{x} = 4,4$
Počet případů	2	3	16	34	71	5	$n = 131$

z toho na Lanškrounsku:

Počet mláďat	1	2	3	4	5	6	$\bar{x} = 4,39$
Počet případů	1	1	6	20	31	2	$n = 61$

na Vysokomýtsku:

Počet mláďat	1	2	3	4	5	6	$\bar{x} = 4,41$
Počet případů	1	2	10	14	40	3	$n = 70$

Havlín (HUDEC et al. 1983) uvádí průměrný počet vyvedených mladých 4,54.

Potrava

Zajímavé pozorování uvádí Šereda. V jednom případě zjistil krmení mladých na hnízdě bobulemi červeného rybízu. Děti sypaly na připravenou podložku otrhané bobule a rehci je ochotně brali a krmili jimi mladé.

Kroužkování

V letech 1980 až 1986 okroužkoval Štancí 133 pull., Šereda 309 pull. a Hampl v letech 1984 až 1986 okroužkoval 129 pull.

Kontrolní odchyty:

1. M 95 187 P: 18.08.1983 Halda - hájovna (Štancl)
V: 08.04.1984 Ibidem (♀)
2. T 384 502 P: 10.07.1985 Vysoké Mýto (Šereda)
V: 09.09.1985 Ibidem (500 m)
3. T 411 208 P: 09.07.1986 Dolní Čermná (Hampl)
V: 25.08.1986 Ibidem
4. M 982 489 P: 19.07.1986 Výprachtice (Štancl)
V: 25.09.1986 Dolní Heřmanice
5. T 453 742 P: 09.08.1986 Vysoké Mýto (Šereda)
+: 09.09.1986 Ibidem

Vysvětlivky:

- P - pull.
- V - kontrolován a opět puštěn
- + - nalezen mrtev

Souhrn

V letech 1980 až 1986 jsme sledovali 137 hnízd, z nichž 6 bylo zničeno (škodná, stavební práce). Umístění hnízd se shoduje s údaji v literatuře. Větší počet obsazených polobudek je způsoben větší nabídkou. Průměrný počet vyvedených mladých je 4,4. Vzhledem k menší nadmořské výšce na Vysokomýtsku začíná hnízdění dříve (druhá dekáda dubna). 6 případů zahnízdění ve druhé dekádě července naznačuje možnost třetího hnízdění v roce. Na rozdíl od údajů Havlíka (HUDEC et al. 1983) podle výsledků získaných autory podruhé v roce zahnízdí převážná většina párů, některé pravděpodobně i potřetí. Zajímavým zjištěním je krmení mladých bobulemi červeného rybízu.

Zusammenfassung

EIN BEITRAG ZUR NISTBIONOMIE DES HAUSROTSCHWANZES *Phoenicurus phoeniceus* (Gm.) IM KREIS ÚSTÍ NAD ORLICÍ

Von 1980 bis 1986 kontrollierten die Autoren 137 Hausrotschwanznester, von denen 6 zerstört wurden (Raubwild, Bauarbeiten). Die Standorte der Nester entsprachen denen der Literaturangaben. Die grosse Anzahl der besetzten Halbnistkästen ist auf ein grosses Angebot derselben zurückzuführen. Die durchschnittliche Anzahl der ausgeflogenen Jungen betrug 4,4. In niedrigeren Höhenlagen (Vysoké Mýto) begann die Brutzeit früher als in höheren (zweite Aprildekade). Sechs Bruten in der zweiten Julidekade deuten auf die Möglichkeit von Drittbruten hin. Im Gegenteil zu den Angaben von Havlík (HUDEC et al. 1983) nistet unseren gewonnenen Ergebnissen nach überwiegende Teil der Paare zweimal jährlich und wahrscheinlich auch dreimal. Eine interessante Feststellung war das Füttern der Jungen mit den Früchten der roten Johannisbeere.

Literatura

Hudec, K., et al., 1983: Fauna ČSSR, Ptáci 3/I. Academia Praha.

Adresy autorů

Ing. Aleš Hampl, 561 53 Dolní Čermná 242
František Šereda, Zd. Nejedlého 565/IV, 566 01 Vysoké Mýto
František Štancl, 561 34 Výprachtice 226

